

สรุปและขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาถึงความเป็นมาของการจัดตั้งและการบริหารงานโครงการเลี้ยงไก่ไข่ของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ หมู่บ้านที่ 1 ร่วมกับ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อุตสาหกรรมจำกัด วิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทเอกชน และของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ หมู่บ้านที่ 1 ในระหว่าง พ.ศ. 2520 - 2521 และศึกษาถึงปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานโครงการเลี้ยงไก่ไข่ รวมทั้งสภาพและฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร หมู่บ้านสหกรณ์ที่ 1

ในการศึกษาได้ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เป็นต้นว่า รายงานการประชุมที่ได้จากสำนักงานโครงการหมู่บ้านสหกรณ์ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ธนาคารกรุงไทย จำกัด และบริษัทเอกชนที่ร่วมโครงการ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่บริษัทฯ และใช้แบบสอบถามสมาชิกเกษตรกร หมู่บ้านที่ 1 จำนวน 67 ครอบครัว สำหรับการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ จะคำนวณจากงบการเงินโครงการเลี้ยงไก่ไข่ ส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทเอกชนนั้นจะเปรียบเทียบเฉพาะรายได้และรายจ่ายของบริษัทเอกชนจากการเข้าร่วมโครงการเลี้ยงไก่ไข่เท่านั้น

ผลที่ได้รับจากการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. เนื่องจากสมาชิกเกษตรกร หมู่บ้านสหกรณ์ที่ 1 ในโครงการหมู่บ้านสหกรณ์อำเภอสนัก่างแพง จังหวัดเชียงใหม่ ประสบปัญหาการครองชีพ รายได้จากการเพาะปลูกไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงดูครอบครัว คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านสหกรณ์ฯ จึงได้ส่งเสริมให้สมาชิกเลี้ยงไก่ไข่เป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง ปรากฏว่าได้ผลดี แต่เมื่อ

ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น สมาชิกที่ประสบปัญหาด้านการตลาด คือ ไม่สามารถหาตลาดจำหน่าย ไข่ไก่ได้ ต่อมาด้วยการสนับสนุนของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อุตสาหกรรม จำกัด จึงได้จัดตั้งขึ้น เป็นโครงการเลี้ยงไก่ไข่ กำหนดเป้าหมายขั้นแรก จะทำการเลี้ยงไก่ไข่จำนวน 24,000 ตัว และสมาชิกหมู่บ้านสหกรณ์ที่ 1 ได้จดทะเบียนเป็นกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์เพื่อดำเนินงานร่วม ทั้งนี้โดยมีธนาคารกรุงไทย จำกัด ให้การสนับสนุนในด้านเงินลงทุน

2. การบริหารงานโครงการเลี้ยงไก่ไข่ซึ่งมีผู้ดำเนินงานหลายฝ่าย ได้กำหนดข้อตกลงร่วมขึ้นดังนี้

ก. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ หมู่บ้านที่ 1 เป็นผู้ดำเนินงานโครงการเลี้ยงไก่ไข่ โดยมีข้อผูกพันกับธนาคารกรุงไทย จำกัด ในฐานะลูกหนี้เงินกู้ของธนาคาร และบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อุตสาหกรรม จำกัด เป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้

ข. บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อุตสาหกรรม จำกัด ในฐานะผู้ค้ำประกันเงินกู้ให้กลุ่มเกษตรกรฯ ในวงเงิน 5,000,000 บาท และรับผิดชอบในการให้คำแนะนำการวางแผนการผลิต เป็กรอบมการเลี้ยงไก่ให้เกษตรกรตามหลักวิชาการ และรับผิดชอบการจัดจำหน่ายผลผลิต นอกจากนี้บริษัทฯ ด้รับประกันรายได้ขั้นต่ำให้เกษตรกรครอบครัวละ 800.- บาทต่อเดือน

ค. ธนาคารกรุงไทย จำกัด ในฐานะผู้ให้สินเชื่อกกลุ่มเกษตรกรฯ เป็นผู้ให้เงินกู้ จัดสรรและควบคุมเงินกู้ให้เป็นไปตามกระแสหมุนเวียนของแผนการผลิต

ง. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เป็นหน่วยราชการที่ให้การสนับสนุนและควบคุมการบริหารงานให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินงานโครงการฯ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร และบริษัทฯ ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญงานด้านการจัดการฟาร์มและด้านการตลาดไปประจำที่โครงการฯ เพื่อให้คำแนะนำและฝึกอบรมเกษตรกรให้มีความรู้ในการเลี้ยงสัตว์ การจัดการฟาร์มและจัดจำหน่ายผลผลิต นอกจากนี้เจ้าหน้าที่บริษัทยังได้กำหนดหน้าที่ประจำตำแหน่งต่าง ๆ ไว้โดยละเอียด เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นคู่มือการปฏิบัติ

งานได้เป็นอย่างดี ในกรณีที่เกษตรกรมีการหมุนเวียนเข้ามาทำงานในโครงการเลี้ยงไก่ไข่ ในปัจจุบันจึงกล่าวได้ว่าโครงการเลี้ยงไก่ไข่ เป็นฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่แบบอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ มีระบบการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และจัดเป็นฟาร์มตัวอย่างใดแห่งหนึ่ง

3. ผลตอบแทนจากการลงทุนของกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ หมู่บ้านที่ 1 ซึ่งได้คำนวณเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 คำนวณอัตราผลตอบแทนโดยเปรียบเทียบกำไรสุทธิจากการดำเนินงานกับสินทรัพย์รวม และกรณีที่ 2 คำนวณอัตราผลตอบแทนโดยเปรียบเทียบกำไรสุทธิภายหลังคอกเบี้ยจ่ายกับสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนที่ได้ปรากฏดังนี้

ระยะเวลา	อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	
	กรณีที่ 1	กรณีที่ 2
ตุลาคม - ธันวาคม 2520	6.89 %	5.87 %
มกราคม - มิถุนายน 2521	11.78 %	8.36 %
กรกฎาคม - ธันวาคม 2521	13.57 %	11.01 %

อัตราผลตอบแทนที่ได้ข้างต้นนี้ สำหรับ พ.ศ.2520 นั้นเป็นปีแรกของการดำเนินงานซึ่งมีระยะเวลาเพียง 3 เดือน และยังอยู่ในระยะก่อสร้าง การเลี้ยงไก่ยังไม่ครบตามกำหนด คือ 24,000 ตัว จนกระทั่งถึงเดือนกรกฎาคม 2521 การก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว การดำเนินงานจึงครบตามเป้าหมายที่กำหนด การคำนวณผลตอบแทนใน พ.ศ.2521 จึงแบ่งออกเป็น 2 ช่วง เพื่อที่จะให้เห็นว่าผลตอบแทนจากการลงทุน เมื่อดำเนินงานเต็มที่แล้วจะเป็นอัตราเท่าใด อนึ่ง ในการคำนวณผลตอบแทนนี้ได้คำนวณจากงบการเงินโครงการฯ ซึ่งมีได้รวมผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยราชการและบริษัทเอกชนเข้าไปด้วย อัตราผลตอบแทนที่ได้จึงอาจจะสูงไป ดังนั้นเพื่อประโยชน์สำหรับบุคคลภายนอกที่สนใจในการลงทุนดำเนินธุรกิจเลี้ยงไก่ไข่ จะนำอัตราผลตอบแทนไปเปรียบเทียบกับผลตอบแทนในธุรกิจอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงตัวเลขในงบการเงินและคำนวณอัตราผลตอบแทนใหม่เฉพาะในช่วงที่มีการดำเนินงานเต็มที่คือ ระหว่างเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2521 ซึ่งปรากฏผลดังนี้

อัตราผลตอบแทน จากการลงทุน	ก่อนการปรับปรุง		ภายหลังการปรับปรุง	
	ต่อ 6 เดือน	ต่อปี	ต่อ 6 เดือน	ต่อปี
กรณีที่ 1	13.57 %	27.14 %	11.59 %	23.18 %
กรณีที่ 2	11.01 %	22.02 %	9.18 %	18.36 %

4. ผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทเอกชนที่ร่วมโครงการ จากการเปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายที่บริษัทได้รับในระหว่าง พ.ศ. 2520 - 2521 ปรากฏดังนี้

	พ.ศ. 2520	พ.ศ. 2521
รายได้รวมทั้งสิ้น	1,172,334.20	3,712,275.75
รายจ่ายรวมทั้งสิ้น	540,245.98	388,106.64

รายได้ หมายถึง รายได้จากจำหน่ายอาหารไก่ ไก่รุ่น ยาไก่และอุปกรณ์ในการเลี้ยงไก่ให้แก่โครงการเลี้ยงไก่ไข่ ส่วนรายจ่าย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ที่โครงการเลี้ยงไก่ไข่ รายจ่ายเหล่านี้ ก็คือเงิน-เดือน ค่าเช่าบ้าน ค่าเสื่อมราคารถยนต์ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทางของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีซึ่งจะเดินทางไปให้คำแนะนำและตรวจสอบงานด้านการเงินและการบัญชี สำหรับรายจ่ายใน พ.ศ. 2520 ที่ปรากฏข้างต้นนี้ ได้รวมรายจ่ายในการที่บริษัทได้บริจาคโรงเรือนเล้าไก่ ไก่ไข่ 3,000 ตัว และอุปกรณ์การเลี้ยงไก่รวมมูลค่า 349,215.50 บาท การที่ได้นำมารวมเป็นรายจ่ายในที่นี้เนื่องจากรายการนี้เป็นรายการที่ก่อให้เกิดรายได้อีกด้วย

จากการประมาณกำไรเบื้องต้นจากการขายสินค้าที่ได้รับเพื่อจะดูว่า บริษัทได้รับกำไรหรือขาดทุนสุทธิ ปรากฏว่าบริษัทได้รับผลขาดทุนทั้ง 2 ปีคือ ใน พ.ศ. 2520 ขาดทุนสุทธิ จำนวน 67,505.88 บาท และ พ.ศ. 2521 ขาดทุนสุทธิ จำนวน 36,749.90 บาท

5. สภาพและฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรหมู่บ้านสหกรณ์ที่ 1 จากการสอบถามสมาชิกเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 70.15 เห็นว่าสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันดีขึ้นกว่าเมื่อก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในโครงการหมู่บ้านสหกรณ์ สำหรับฐานะทางเศรษฐกิจ จากการสำรวจปรากฏว่า รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวใน พ.ศ. 2521 เท่ากับ 12,829.67 บาท ซึ่งในจำนวนนี้ร้อยละ 31.18 จะเป็นรายได้ที่ได้รับจากโครงการเลี้ยงไก่ไข่หรือรายได้ขั้นต่ำต่อครัวละ 800 บาท ต่อเดือน ซึ่งได้เริ่มจ่ายตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2521 ส่วนรายได้จากค่าแรงและเงินเดือนที่ได้รับจากการทำงานในโครงการเลี้ยงไก่ไข่ คิดเป็นร้อยละ 29.31 ของรายได้ทั้งหมด ในขณะที่รายได้จากการเพาะปลูกคิดเป็นร้อยละ 27.70 ของรายได้ทั้งหมด จึงอาจสรุปได้ว่า ผลตอบแทนที่ได้รับจากโครงการเลี้ยงไก่ไข่นั้นมีส่วนช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและช่วยให้เกษตรกรสามารถดำรงชีพในหมู่บ้านสหกรณ์ต่อไป นอกจากนี้สิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่าสมาชิกมีฐานะดีขึ้นกว่าเดิมอีกประการหนึ่งก็คือ การซื้อทรัพย์สินของสมาชิกในระหว่าง พ.ศ. 2521 และ พ.ศ. 2520 ปรากฏว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 83.58 จะมีการซื้อทรัพย์สินต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

สำหรับความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเลี้ยงไก่ไข่ร่วมกับบริษัทฯ นั้นปรากฏว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 98.46 มีความพอใจที่ได้รับความช่วยเหลือจากบริษัท และเห็นว่าได้รับประโยชน์จากบริษัท โดยเฉพาะในเรื่องความรู้ในการเลี้ยงสัตว์อย่างเต็มที่

6. ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานโครงการเลี้ยงไก่ไข่ มีดังนี้

ก. ปัญหาข้อผูกพันระหว่างกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ฯ กับบริษัทฯ ซึ่งยังมีได้มีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากความล่าช้าของทางหน่วยราชการ ในการพิจารณาร่างสัญญาที่ทางบริษัทฯ ได้เสนอไป ในกรณีเช่นนี้ย่อมจะเป็นอุปสรรคในการขยายงานของโครงการต่อไป

บริษัท เอกชน การสนับสนุนให้เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้เพิ่มขึ้น นับเป็นการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในขณะที่เกี่ยวกับบริษัท เอกชนก็ยังคงได้รับประโยชน์จากโครงการ ทั้งที่เป็นรูปตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินด้วย ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนในด้านการเงินให้เกษตรกร จะเกิดความมั่นใจในด้านการลดความเสี่ยงของสินเชื่อ แม้ว่าเกษตรกรจะมีฐานะยากจนและไม่มีหลักประกัน แต่ธนาคาร เชื่อในความคิดที่ว่าโครงการที่มีรูปแบบการจัดการที่ดีและถูกต้องย่อมเป็นหลักประกันที่ดีที่สุด ผิดกับการอำนวยการสินเชื่อแบบเดิมซึ่งมักจะมองที่หลักทรัพย์ที่จะนำมาค้ำประกัน เงินกู้ ซึ่งถ้าแนวความคิดยังเป็นอยู่เช่นนี้แล้ว เกษตรกรที่มีฐานะยากจนแต่มีโครงการที่มีรูปแบบการจัดการดีและมีบริษัท เอกชนสนับสนุนก็จะมีโอกาสได้รับประโยชน์มากที่สุดเช่นกัน

หน่วยราชการ การสนับสนุนให้บริษัท เอกชน ธนาคารพาณิชย์ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการ เกษตร และเป็นผู้ประสานงานให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

จากประโยชน์ของโครงการ เลี้ยงไก่ไข่ที่ได้จำแนกไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สำหรับปัญหาในการดำเนินงานโครงการ เลี้ยงไก่ไข่ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเกษตรกร เลี้ยงสัตว์ฯ และบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อุตสาหกรรม จำกัด ควรจะได้ดำเนินการทำสัญญาตามข้อตกลงให้เรียบร้อย ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์สำหรับเกษตรกรและเพื่อประโยชน์ในการขยายงานต่อไป
2. ปัญหาการว่างงานในฤดูแล้งของเกษตรกร รัฐบาลควรจะได้ดำเนินการพิจารณาส่งเสริมอาชีพเสริมอื่น ๆ ที่จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
3. ในด้านบริษัท เอกชนที่ร่วมโครงการ ควรจะส่งเสริมให้เกษตรกรเริ่มเลี้ยงไก่ตั้งแต่การ เลี้ยงลูกไก่ด้วยตนเอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้บริษัท ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทุกคนทราบถึงการทำงานในโครงการว่า เป็นของสมาชิกเอง ไม่ใช่การทำงานให้บริษัทฯ

4. ทำการส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ได้ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง กระจิน ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อเกษตรกรจะได้สมอาหารสัตว์เองในราคาถูกทั้งจะได้ตัดปัญหาตลาดผลผลิตการเกษตร นอกจากนี้ควรพยายามให้มีกิจกรรมต่างๆ ครบวงจรตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบจนถึงการขายผลผลิตสำเร็จรูป เพราะจะเป็นการเพิ่มค่าของผลิตภัณฑ์วัตถุดิบขึ้นต้นอีกทางหนึ่งด้วย

5. จากผลการดำเนินงานโครงการเลี้ยงไก่ไข่ในระยะ 2 ปี ซึ่งปรากฏผลดีแก่เกษตรกรคือ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังนั้นในการพัฒนาชนบท รัฐบาลควรจะพิจารณาให้ธุรกิจภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสืบไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย